

Grondwettelijk Hof

**PERSBERICHT
ARREST 32/2022**

Het Hof schorst gedeeltelijk het decreet van de Franse Gemeenschap over het investeringsplan voor schoolgebouwen in het kader van het Europees plan voor herstel en veerkracht

Het SeGEC, de « Union francophone des Associations de parents de l'Enseignement catholique », inrichtende machten van het gesubsidieerde vrije onderwijsnet, leerkrachten en ouders vorderen de schorsing en de vernietiging van het decreet van de Franse Gemeenschap van 30 september 2021 « betreffende het investeringsplan voor schoolgebouwen in het kader van het Europees plan voor herstel en veerkracht ».

Het Hof schorst het bestreden decreet gedeeltelijk. Het is van oordeel dat de verdeelsleutel van de subsidiëringen tussen het net van de Franse Gemeenschap (41,15 %), het gesubsidieerde officiële net (34,12 %) en het gesubsidieerde vrije net (24,73 %) niet redelijk verantwoord lijkt. Hetzelfde geldt voor het verschil tussen de financieringsratio's van de projecten van het net van de Franse Gemeenschap en die van het gesubsidieerde vrije net. Het financiële nadeel voor de inrichtende machten die de subsidies waarop zij aanspraak hadden kunnen maken, niet zullen genieten, moet als ernstig en moeilijk te herstellen worden beschouwd.

1. Context van de zaak

In de Franse Gemeenschap wordt **de verdeling van de Europese middelen voor het gedeelte « schoolgebouwen » van het nationale plan voor herstel en veerkracht** geregeld door het decreet van 30 september 2021 « betreffende het investeringsplan voor schoolgebouwen in het kader van het Europees plan voor herstel en veerkracht ». Dertig verzoekende partijen, waaronder de vzw « Secrétariat Général de l'Enseignement Catholique en Communautés française et germanophone » (SeGEC) en verschillende inrichtende machten van het gesubsidieerde vrije net, vorderen de schorsing en de vernietiging van dat decreet.

2. Onderzoek door het Hof

Om de schorsing van het bestreden decreet te verkrijgen, dienen de verzoekende partijen aan te tonen dat een middel dat zij aanvoeren, ernstig is en dat de onmiddellijke uitvoering van het bestreden decreet hen een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kan berokkenen.

2.1. Het ernstige karakter van de middelen

2.1.1. De verdeelsleutel van de subsidiëringen (B.20-B.33.2)

Artikel 5, § 2, van het bestreden decreet bepaalt dat de subsidiëringen in beginsel als volgt worden verdeeld : 41,15 % voor het onderwijsnet van de Franse Gemeenschap, 34,12 % voor het gesubsidieerde officiële onderwijsnet en 24,73 % voor het gesubsidieerde vrije onderwijsnet. De verzoekende partijen doen gelden dat die verdeelsleutel discriminerend is.

Het Hof brengt in herinnering dat het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie inzake onderwijs en de vrijheid van onderwijs veronderstellen dat de inrichtende machten die niet rechtstreeks van de gemeenschap afhangen, onder bepaalde voorwaarden aanspraak kunnen maken op subsidies. Een verschil in behandeling van onderwijsinstellingen is mogelijk, op voorwaarde dat dat gegrond is op objectieve en pertinente verschillen.

Het Hof stelt vast dat in de parlementaire voorbereiding drie elementen naar voren worden gebracht om de verdeelsleutel te verantwoorden : (1) het verschil in eigendomsregeling van de schoolgebouwen, (2) de verplichting, enkel ten laste van de overheid, om voortdurend en op het gehele grondgebied een onderwijsaanbod te behouden, en (3) de verschillende noden inzake renovatie. Het Hof onderzoekt die drie elementen na elkaar.

Ten eerste is het Hof van oordeel dat het creëren van vastgoedwaarde dankzij een overheidssubsidie een verschil in behandeling tussen het gesubsidieerde vrije net (waar de schoolgebouwen eigendom zijn van privépersonen) en het net van de Franse Gemeenschap kan verantwoorden. Het Hof stelt evenwel vast dat het bestreden decreet de verplichting oplegt dat het gesubsidieerde schoolgebouw bestemd moet zijn om **gedurende 30 jaar voor schooldoeleinden te worden gebruikt** en dat het niet naleven van die verplichting inhoudt dat de subsidie wordt terugbetaald naar rata van het aantal resterende jaren. Volgens het Hof waarborgt dit dat **de onroerende meerwaarde die dankzij het bestreden decreet wordt gecreëerd** voor private entiteiten, **daadwerkelijk enkel ten goede komt aan de gebruikers van de openbare dienst van het onderwijs**. Vervolgens is het Hof van oordeel dat de externe financiële ondersteuning die de inrichtende machten van het gesubsidieerde vrije net kunnen genieten, een pertinent element van verantwoording van een verschil in behandeling kan zijn. Een dergelijk criterium kan evenwel niet zonder onderscheid op alle inrichtende machten van het gesubsidieerde vrije net worden toegepast. Ten slotte maakt het feit dat de Franse Gemeenschap de lasten op zich neemt die zijn verbonden aan de eigendom of mede-eigendom van de schoolgebouwen van het net van de Franse Gemeenschap, het niet mogelijk om het bij de betwiste verdeelsleutel in het leven geroepen aanzienlijke verschil te verantwoorden.

Ten tweede stelt het Hof vast dat de Franse Gemeenschap ertoe is gehouden permanent en op het gehele grondgebied een voldoende ruim onderwijsaanbod te verzekeren. Dat verschil tussen het net van de Franse Gemeenschap en het gesubsidieerde vrije net wordt evenwel afgezwakt door het feit dat de Gemeenschap ook de vrije keuze van de ouders moet verzekeren, wat inhoudt dat de scholen van het gesubsidieerde vrije net eveneens voldoende aanwezig moeten zijn. Dat verschil is ten slotte niet pertinent om een subsidiëring te verdelen die **de verbouwing en de renovatie van reeds gebouwde schoolgebouwen** beoogt.

Ten derde is het Hof van oordeel dat **het type en de staat van de schoolgebouwen** die aanleiding kunnen geven tot de toekenning van een subsidie, pertinente criteria zijn. Het loutere feit dat het gebouwenpark van het net van de Franse Gemeenschap meer uit geprefabriceerde paviljoenen zou bestaan, maakt het evenwel niet mogelijk om de toekenning van een verhoudingsgewijs grotere globale enveloppe aan dat net te verantwoorden, zonder dat rekening wordt gehouden met de werkelijke noden van de inrichtende machten, ongeacht of zij tot een bepaald net behoren.

Ten slotte is het Hof van oordeel dat het onevenredige karakter van de verdeelsleutel wordt versterkt door het feit dat **het net van de Franse Gemeenschap**, waaraan 41,15 % van de subsidies wordt voorbehouden, **slechts aan 15 % van de schoolbevolking onderwijs verstrekt**.

Het Hof besluit dat de grief **ernstig is**.

2.1.2. De financieringsratio's (B.34.1-B.38.2)

De verzoekende partijen bekritisieren artikel 19 van het bestreden decreet, dat verschillende financieringsratio's vaststelt per onderwijsnet. De projecten met betrekking tot de schoolgebouwen waarvan de Franse Gemeenschap eigenaar of mede-eigenaar is, kunnen een subsidie genieten ten belope van 82,5 %, zonder maximumbedrag. Daarentegen is de subsidiëring voor de schoolgebouwen van het gesubsidieerde vrije net beperkt tot 65 % (voor het leerplichtonderwijs en de psycho-medisch-sociale centra) en tot 35 % (voor het hoger onderwijs) van het totaalbedrag van de investering, met een maximumbedrag van twee miljoen euro.

Het Hof beklemtoont opnieuw dat het criterium van het bestaan van externe financiële ondersteuning niet zonder onderscheid kan worden toegepast op alle inrichtende machten van het gesubsidieerde vrije net. Hoewel het pertinent is om rekening te houden met de reële noden van de verschillende schoolinstellingen om de financieringsratio's van de projecten te bepalen, **is een differentiatie per net als dusdanig niet pertinent**. Het Hof besluit dat de grief **ernstig is**.

2.1.3. De bevoegdheid van de Franse Gemeenschapsregering om de te subsidiëren projecten te kiezen (B.39.1-B.43.2)

De verzoekende partijen voeren aan dat het bestreden decreet een belangenconflict ten aanzien van de Franse Gemeenschapsregering doet ontstaan, in zoverre het haar de bevoegdheid verleent om de te subsidiëren projecten te kiezen voor de drie onderwijsnetten, waaronder dus dat van de Franse Gemeenschap.

Het Hof is van oordeel dat die bevoegdheid van de Franse Gemeenschapsregering **geen belangenconflict** doet ontstaan. Het beklemtoont dat de Franse Gemeenschapsregering en haar administratie zijn gehouden aan het beginsel van onpartijdigheid. De grief is **niet ernstig**.

2.1.4. De overdracht van de eigendom of van het zakelijke recht met betrekking tot het schoolgebouw dat een subsidie van meer dan 383 805 euro geïndexeerd geniet (B.44-B.51)

Artikel 26 van het bestreden decreet verplicht de inrichtende machten van het gesubsidieerde vrije net die basis- of secundair onderwijs organiseren, om de eigendom of het zakelijke recht met betrekking tot het schoolgebouw dat een subsidie van meer dan 383 805 euro geïndexeerd geniet, kosteloos, voor minstens 30 jaar, over te dragen of te laten overdragen aan een maatschappij voor vermogensbeheer. Volgens de verzoekende partijen leidt die bepaling tot een onevenredige inmenging in het recht op het ongestoord genot van de eigendom.

Indien het schoolgebouw niet langer wordt bestemd om voor schooldoeleinden te worden gebruikt tijdens de 30 jaar vanaf de toekenning van de subsidie, moet die subsidie worden terugbetaald naar rata van het aantal resterende jaren. Dat houdt in dat de Franse Gemeenschap controle kan uitoefenen over het gebruik van het gebouw voor schooldoeleinden. Hier heeft het mechanisme van eigendomsoverdracht tot gevolg dat de

betrokken schoolgebouwen van het gesubsidieerde vrije onderwijsnet worden onderworpen aan de **controle van de regeringscommissarissen** die zitting hebben in de maatschappijen voor vermogensbeheer. Die controle heeft geen betrekking op het beheer in zijn geheel van de schoolgebouwen maar **beperkt zich tot het nagaan of het schoolgebouw gedurende minstens 30 jaar voor onderwijsdoeleinden wordt gebruikt**. Het Hof besluit dat de bestreden bepaling bijgevolg geen onevenredige aantasting van het recht op het ongestoord genot van de eigendom lijkt in te houden en dat de grief dus **niet ernstig** is.

2.1.5. De termijn van drie maanden om de subsidiëringaanvraag in te dienen (B.52-B.56)

De verzoekende partijen bekritisieren de artikelen 3 en 30 van het bestreden decreet, die de inrichtende machten hebben verplicht om hun subsidieaanvraag uiterlijk tegen 31 december 2021 in te dienen.

Het Hof stelt vast dat de inrichtende machten van de drie onderwijsnetten over **een termijn van drie maanden** hebben beschikt om een volledig aanvraagdossier in te dienen. Volgens het Hof wordt die termijn verantwoord door **de op Europees niveau opgelegde temporele verplichtingen** en heeft hij het indienen van volledige aanvraagdossiers mogelijk kunnen maken. Bijgevolg lijkt de gelijke behandeling tussen de drie onderwijsnetten objectief en redelijk verantwoord te zijn. Het Hof besluit dat de grief **niet ernstig** is.

2.2. Het risico van een moeilijk te herstellen ernstig nadeel (B.57-B.60)

Het Hof stelt vast dat de bedragen waarop het bestreden decreet betrekking heeft, aanzienlijk zijn en dat zij door de Europese Unie worden toegekend in het kader van een zeer uitzonderlijke operatie. Het betreft een unieke opportuniteit, voor alle inrichtende machten die gebruikmaken van gebouwen waarvan de staat en de energieprestatie verantwoordelijk zijn dat aanzienlijke renovatiewerken worden uitgevoerd, om middelen te verkrijgen waardoor zij die projecten tot een goed einde kunnen brengen. De inrichtende machten die de subsidies waarop zij aanspraak hadden kunnen maken, niet zullen genieten, wegens de toepassing van de verdeelsleutel en van de financieringsratio, kunnen een **ernstig en moeilijk te herstellen financieel nadeel** lijden. Ten slotte maakt de schorsing van de artikelen 5, § 2, en 19 van het bestreden decreet het de Franse Gemeenschap mogelijk haar regelgeving te wijzigen zonder de uitspraak van het vernietigingsarrest af te wachten, wat, rekening houdend met het door de Europese Unie opgelegde tijdschema, in overeenstemming is met het algemeen belang.

3. Besluit

Het Hof **schorst** de artikelen 5 en 19 van het decreet van de Franse Gemeenschap van 30 september 2021 « betreffende het investeringsplan voor schoolgebouwen in het kader van het Europees plan voor herstel en veerkracht » en het verwerpt de vordering tot schorsing voor het overige. Het zal zich nog moeten uitspreken over het beroep tot vernietiging.

Het Grondwettelijk Hof is het rechtscollege dat waakt over de inachtneming van de Grondwet door de verschillende wetgevers in België. Het Hof kan wetten, decreten en ordonnanties vernietigen, ongrondwettig verklaren en schorsen wegens schending van een fundamenteel grondrecht of een bevoegdheidverdelende regel.

Dit persbericht, opgesteld door de cel « media » van het Hof, bindt het Grondwettelijk Hof niet. De [tekst van het arrest](#) is te vinden op de webstek van het Grondwettelijk Hof.

Contactpersonen voor de pers : [Sarah Lambrecht](#) | 02/500.12.83 | [Frank Meersschaut](#) | 0475/325.218 | [Tim Souverijns](#) | 02/500.12.21

Volg het Hof via Twitter [@ConstCourtBE](#)